

12. Транспорт, пътуване Doprava, cestování

12.1. Общи понятия Обecné pojmy

автомобил *m.* auto, vůz; **талон на** ~ technický průkaz auta

билет *m.* jízdenka: ~ **със запазено място** jízdenka s místenkou; **еднопосочен**,
двупосочен ~ jednosměrná/zpáteční jízdenka; **самолетен** ~ letenka

върна се, **-неш се** *dok.* vrátit se

гара *ž.* nádraží: **железопътна** ~ vlakové nádraží; **авто** ~ autobusové nádraží; **аеро** ~ letiště

геше *s.* přepážka

гориво *s.* palivo, pohonná hmota

двигател *m.* motor

движение *s.* jízda: **по посока на** ~**то** ve směru jízdy

документи *mn. m.* doklady

задръстване *s.* dopravní zácpa

закъснение *s.* zpoždění

заминавам, **-аш** *nedok.* odjíždět

зарждам, **-аш** (с гориво) *nedok.* tankovat

застраховка *ž.* pojištění: **медицинска** ~ zdravotní pojištění; **пътническа/**
туристическа ~ cestovní pojištění

кола *ž.* auto: **карам** ~ řídit auto

място *s.* místo: **запазено** ~ místenka

пешеходец *m.* chodec

пешеходен, **-а** *adj.* týkající se chodců: ~ **пътека** přechod (pro chodce)

превоз *m.* přeprava: **международен** ~ mezinárodní přeprava

превозвач *m.* dopravce: **частен** ~ soukromý dopravce; **държавен** ~ státní dopravce

средство *s.* prostředek: **превозно** ~ vozidlo; **моторно превозно** ~ (МПС) motorové vozidlo; **лично моторно превозно** ~ osobní vozidlo

пъ́тен,-тна *adj.* cestovní, silniční; dopravní: ~ **рáзходи** cestovné; ~ **знак** dopravní značka; ~**тна инфраструкту́ра** dopravní infrastruktura; ~ **полицáй** dopravní policista

пъ́тешэ́ственик *m.* cestovatel

пъ́тешэ́ствие *s.* cesta: **о́колосвэ́тско** ~ cesta kolem světa

пъ́тник *m.* cestující

пъ́тувам, -ваш *nedok.* cestovat: ~ **с автобу́с** cestovat autobusem; ~ **на автосто́п** stopovat

пъ́туване *s.* cestování

скóрост *ж.* rychlost: **превише́на** ~ překročení povolené rychlosti

та́кса *ж.* poplatek: **пъ́тна** ~ mýtné

транспо́рт *m.* doprava: **о́бщэ́ствен** ~ hromadná doprava; **гра́дски/междугра́дски** ~ městská/meziměstská doprava; **автомоби́лен** ~ silniční doprava

управлэ́ние *s.* řízení: **ръ́чно** ~ ruční řízení

чака́лня *ж.* čekárna

шофи́рам, -аш *nedok.* řídit auto

12.2. ПЪТ Cesta

булева́рд *m.* třída

винéтка *ж.* dálniční známka

зави́вам, -ваш *nedok.* zatáčet

заво́й *m.* zatáčka

кръсто́вице *s.* křižovatka

магистра́ла *ж.* dálnice

магистра́лен, -лна *adj.* dálniční

пъ́т *m.* cesta; *дрáха*: **о́коловръ́стен** ~ městský obchvat

пъ́тека *ж.* stezka

светофа́р *m.* semafor

тро́тоар *m.* chodník

у́лица *ж.* ulice: **задъ́нена** ~ slepá ulice

шосé *s.* silnice

12.3. Пътен транспорт Silniční doprava

автомобил *m.* auto: **товарен** ~ nákladní auto; **високопроходим** ~ terénní auto; ~ **с автоматична скоростна кутия** auto s automatickou převodovkou

авточасти *ж. mn.* autodíly

автомобил *m.* automobil

автомобилен, -лна *adj.* automobilový: ~**на гума** pneumatika; ~**на катастрофа** autonehoda

ауспух *m.* výfuk

багажник *m.* kufr (auta)

броня (*на кола*) *ж.* nárazník

волан *m.* volant

гараж *m.* garáž

глоба *ж.* pokuta

глобявам, -ваш *nedok.* pokutovat

гума *ж.* pneumatika: **резервна** ~ rezerva, rezervní pneumatika; **сменя** ~ vyměnit pneumatiku

движение *s.* provoz: **правилник за ~то по пътищата** pravidla silničního provozu

камион *m.* kamion

капак *m.* kapota

каросерия *ж.* karoserie

катастрофа *ж.* nehoda

клаксон *m.* klakson

кола *ж.* auto: **лека** ~ osobní auto

колан *m.* pás: **предпазен/обезопасителен** ~ bezpečnostní pás

лента *ж.* pruh: **пътна** ~ jízdní pruh

лимузина *ж.* limuzína

лост páka: **управляващ** ~ řadicí páka

мантинела *ж.* svodidlo

облегалка *ж.* opěrka: ~ **за главата** opěrka hlavy

огледало *с.* zrcadlo: ~ **за задно/обратно виждане** zpětné zrcadlo

ограничение *с.* omezení: ~ **на скоростта** omezení rychlosti

паркинг *т.* parkoviště

педал *т.* pedál: ~ **за спирачката** brzdový pedál; ~ **за газта** plynový pedál

пикап *т.* dodávka

резервоар *т.* nádrž: **бензинов** ~ benzinová nádrž, **маслен** ~ olejová nádrž; **пълен** ~ plná nádrž

ремарке *с.* přívěs: **самосвално** ~ výklopný přívěs

седалка *ж.* sedadlo: **предна/задна** ~ přední/zadní sedadlo

спирам, -раш *nedok.* zastavovat; brzdit

спирачка *ж.* brzda: **ръчна** ~ ruční brzda

съединител *т.* spojka

фар *т.* světlomet, reflektor, světlo

цистерна *ж.* cisterna

чистачка *ж.* stěrač

шофьор *т.* řidič

шофьорски, -ска *adj.* týkající se řízení/řidiče: ~**ска книжка** řidičský průkaz; ~ **курс** autoškola

12.4. Обществен транспорт Hromadná doprava

автобус *т.* autobus: **градски** ~ městský autobus; **междуградски** ~ meziměstský autobus; **кача се на** ~a nastoupit do autobusu; **пътувам с** ~ jet autobusem; **слизам от** ~a vystoupit z autobusu

автобусен, -сна *adj.* autobusový

ватман *т.* řidič tramvaje

качвам се, -аш се (на превозно средство) *nedok.* nastupovat

прекачвам се, -ваш се *nedok.* přestupovat

прекачване *с.* přestupování

разписа́ние *s.* jízdní řád; **по** ~ dle jízdního řádu

рейс *m.* autobus

се́ктор (на автогара) *m.* nástupiště

спі́рка *ž.* zastávka: ~ **по желáние** zastávka na znamení; **кра́йна/последна** ~ konečná zastávka

сли́зам, -аш *nedok.* (от превозно средство) vystupovat

трамва́й *m.* tramvaj

транспорт *m.* doprava: **обществен/градски** ~ městská hromadná doprava (MHD)

троле́йбус *m.* trolejbus

тръ́гване *s.* odjezd

12.5. Възду́шен транспорт Letecká doprava

авиоко́мпания *ž.* aerolinie

хелико́птер *m.* vrtulník, helikoptéra: **транспортен** ~ dopravní vrtulník

излі́тане *s.* odlet

ка́цам, -аш *nedok.* přistávat

ка́цане *s.* přistání; přilet

класа *ž.* třída: **бизнес**~ první třída

лети́ще *s.* letiště

ля́тя, -иш *nedok.* letět

по́лет *m.* let: **ча́ртърен** ~ charterový let; **международен** ~ mezinárodní let; **дире́ктен** ~ přímý let; **въ́трешен** ~ vnitrostátní let

самолёт *m.* letadlo: **безмото́рен** ~ bezmotorové letadlo; **реакти́вен** ~ tryskové letadlo; **циви́лен, гра́ждански** ~ civilní letadlo; **отвлека́** ~ unést letadlo

самолётен, -тна *adj.* letecký

лети́щен, -щна *adj.* letištní: ~**щни такси** letištní poplatky

стюардеса *ž.* letuška

12.6. Железопътен транспорт Železniční doprava

влак *m.* vlak: **бърз** ~ rychlík

вагoн *m.* vagon: **пътнически** ~ vagon pro cestující, **спален** ~ lůžkový vagon; ~ **за пушачи** kuřácký vagon; ~ **за непущачи** nekuřácký vagon; ~ **със запазени места** místenkový vůz

влак *m.* vlak: **пътнически** ~ osobní vlak; **товарен** ~ nákladní vlak; **нощен** ~ noční vlak
гара *ж.* nádraží: **жп гара** vlakové nádraží

гардерoб (за багаж) *m.* úschovna zavazadel

експрeс *m.* expres

железопътен, -тна *adj.* železniční (съкр. **ж.п.** zkr. **жел.**): ~**тна линия** železniční trať; ~ **възел** železniční uzel; ~ **транспорт** železniční doprava; ~ **прелeз** železniční přejezd; ~**тна инфраструктура** železniční infrastruktura

коловoз *m.* kolej

кoндyктoр(кa) *m./ж.* průvodčí

кyпé *s.* kupé

пeрoн *m.* nástupiště

рeлca *ж.* kolejnice

12.7. Корабoплaвaнe, вoдeн тpaнcпoрт Vodní doprava

кaнy *s.* kánoe

кaпитaн *m.* kapitán

кaютa *ж.* kajuta

кeй *m.* molo

кoрaб *m.* loď: **мoрски** ~ námořní loď; **рeчeн** ~ říční loď; **товарен** ~ nákladní loď; **рибapски** ~ rybářská loď

кoтвa *ж.* kotva: **спyсна** ~ spustit kotvu; **вдигнa** ~ zvednout kotvu

лoдкa *ж.* člun: **мoтopнa** ~ motorový člun; **спacитeлнa** ~ záchranný člun; **рибapскa** ~ rybářský člun

мореплавател *m.* mořeplavec
моряк *m.* námořník
отплúвам, -аш *nedok.* odplouvat
параход *m.* parník
плаване *ž.* plavba
платноходка *ž.* plachetnice
подводница *ž.* ponorka
пристанище *s.* přístav
сал *m.* vor
ферибот *m.* trajekt
фрегата *ž.* fregata
яхта *ž.* jachta

12.8. Други видове превозни средства Jiné druhy dopravních prostředků

велосипед *m.* jízdní kolo
колелó *s.* jízdní kolo
метро *s.* metro: **спирка/станция на ~то** zastávka, stanice metra
мотопед *m.* moped
мотоциклét *m.* motocykl; motorka
такси *s.* taxi: **извикам** ~ zavolat si taxi; **поръчам** ~ objednat si taxi
тротинетка *ž.* koloběžka